KÖZMŰVELŐDÉSI KONCEPCIÓ
GÁTÉR

Gátér Község Önkormányzatának megbízásából szerkesztette:

HBF HUNGARICUM KFT.

2021.

Tartalom

Küldetés ... 3
Bevezetés ... 3
Jogi háttér ... 3
Társadalmi háttér ... 4
Település helyzetének áttekintése ... 5
A kulturális stratégia preferenciái ... 9
Megyei értéktár gátéri vonatkozásai ... 11
Gátéri lovas postás - Kulturális Örökség Megyei Érték kategóriában ... 11
Gátéri Fehér-tó - Természeti Környezet Megyei Érték kategóriában ... 12
Gátéri csíramálé - Agrár- és élelmiszergazdaság Megyei Érték kategóriában ... 13
Bács-Kiskun megyei települések nemzeti értékei – Gátér vonatkozásában ... 15
Gátéri – települési – értéktár további tagjai ... 15
Digitális tartalmak elérése ... 16
Közösségi élet színterei, fórumai ... 17
Működő tevékenységek ... 18
Közösségi média ... 19
Civil szervezetek ... 21
Kommunikáció ... 22
Jó gyakorlatok ... 23
Díjak, települési elismerések ... 24
Testvértelepülési kapcsolat ... 25
Finanszírozás ... 26
A település kulturális örökségére alapozó gazdaságfejlesztési ötletek, javaslatok ... 28
Jövőkép ... 29
Kulturális koncepció gondozásának felelősei ... 29

Küldetés

Gátér Község Önkormányzatának küldetése: „A múlt történelmi és természeti értékeit megőrizni fontos feladatunk. Ezen túlmenően a változások előidézőiként az utókor számára maradandót alkotni és hátra hagyni szintén lényeges küldetés. Megfelelni a helyi lakosok igényeinek, ugyanakkor világunk változást sürgető kihívásainak is. A település életét felelősen irányítani, gazdasági, társadalmi és környezeti adottságait minél teljesebb mértékben kihasználva fejlődését elősegíteni és a különböző forrásokat felkutatva cselekedni. A település gazdasági növekedését felgyorsítani, a lakosság életkörülményeit javítani, úgy, hogy közben megőrizzük a helyi hagyományokat, szokásokat és értékeket, valamint figyelembe vesszük az esélyegyenlőségi szempontokat, amelyek áthatják a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a település életének alakítása során. A település mindenkié, aki közösségünk életét megőrizni, építeni és jobbá tenni akarja."

Bevezetés

A Nemzeti Kulturális Alap Közművelődési Kollégiuma pályázatának köszönhetően készíthetjük el településünk közművelődési koncepcióját, amit már régóta tervezünk. Az elmúlt években sor került Gátér hosszútávú stratégiai programjának kidolgozására, és rendelkezésünkre áll a 2019-2024-es időszakra szóló gazdasági programja, a településképi arculati kézikönyve, a Helyi Esélyegyenlőségi Programja, valamint az évenként frissítésre kerülő szolgáltatási terve is. Mindezen dokumentációk megalapozzák, hogy a közművelődési koncepciónkban olyan megállapításokat és javaslatokat tegyünk, melyek végrehajtása vállalható mind Gátér önkormányzata, mind a lakosság részéről, hiszen ezek összhangban vannak az itt élőktől érkező elvárásokkal. A megalapozottság érdekében előkészítő műhelymunka keretében vitattuk meg a település jelenlegi helyzetét és reális fejlesztési lehetőségeit, amiket a következőkben foglalunk össze.

Jogi háttér

Közművelődési koncepciónk összeállításakor az alábbi jogszabályok iránymutatók:

- **20/2018. (VII.9) EMMI rendelet** a közművelődési alapszolgáltatások, valamint a közművelődési intézmények és a közösségi színterek követelményeiről – 1 fő minimum középfokú végzettséggel rendelkező közművelődési szakember foglalkoztatása

- **1997. évi CXL. törvény** a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről:

II. Fejezet: A helyi közművelődés

A települési önkormányzatok közművelődési feladatai

76. § (1) A települési önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása.

(2) A települési önkormányzat az (1) bekezdésben meghatározott feladatát a (3) bekezdés szerinti közművelődési alapszolgáltatások - a települési önkormányzat eltérő adottságaira figyelemmel történő - megszervezése, a 80. §-ban meghatározott pénzügyi támogatás biztosítása, valamint a közművelődés 82-83. §-ban szabályozott helyi lakossági képviseletének biztosítása révén (a továbbiakban együtt: közművelődési feladatok) látja el.

(3) A közművelődési alapszolgáltatások:

a) művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása,

b) a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése,

c) az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása,

d) a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása,

e) az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása,

f) a tehetséggondozás- és -fejlesztés feltételeinek biztosítása, valamint

g) a kulturális alapú gazdaságfejlesztés.

(4) Minden települési önkormányzat kötelező feladata a (3) bekezdés a) pontja szerinti közművelődési alapszolgáltatás megszervezése. Ennek keretében

a) a művelődő közösségnek rendszeres és alkalomszerű művelődési vagy közösségi tevékenysége végzésének helyszínét biztosítja,

b) a művelődő közösség számára bemutatkozási lehetőségeket teremt,

c) fórumot szervez - ha az adott településen működik - a Közművelődési Kerekasztal bevonásával, a művelődő közösségek vezetőinek részvételével, ahol a művelődő közösségek megfogalmazhatják a feladatellátással kapcsolatos észrevételeiket, javaslataikat.

Gátér **közművelődési rendelet**ének elfogadására 2019. április 30-án került sor, 5/2019. (V.01) sorszámmal és 2019. május 1-jén lépett hatályba.

Társadalmi háttér

Gátér Bács-Kiskun Megye határán, Kiskunfélegyháza és Csongrád között található, 3090 ha területű, közigazgatásilag 1924. május 1. óta önálló település. Lakóinak száma 931 fő, melynek döntő része belterületen él. Külterületen szórtan helyezkednek el tanyák. Településünk jellegzetes alföldi arculattal rendelkezik, szikes puszták, homokosabb és barna talajú termőrészek váltogatják egymást. Látványossága a Fehér-tó, mely védett terület, sokféle vadmadárral. A sokszínű madárvilág a 4518-as útról jól látható, mindkét oldalon fészkelő madarakat láthat az erre kíváncsi nézelődő. A Fehér -tó szikes puszta, melyre a vizet a Gátér csatorna szállítja. A községben kevés a munkahely, ezért a munkaképes korú lakosság nagy része ingázik. A vállalkozások döntően családias jellegűek, leginkább egyszemélyes vállalkozások. A településen a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat 14 foglalkoztatottal. A településen a termőhelyi adottságoknak megfelelően mezőgazdasági tevékenységet folytatnak az emberek, jellemzően szántóföldi növénytermesztést.

A településen élő munkanélküliek aránya a felnőtt lakossághoz képest 3 %, melyből az aktív korú ellátásra jogosultakat az önkormányzat igyekszik közmunka program keretében foglalkoztatni, legalább annyi időtartamban, hogy a jogosultságuk biztosítva legyen.

Az önkormányzat működteti az óvodát egy 18 fős vegyes csoporttal, valamint a Faluházat, melyben „E-Magyarország Pont" és könyvtár is található. Az általános iskolai oktatás 2007 után tagintézményi keretek közé szorult egy törvényi rendelkezés miatt. Mára az iskola teljesen elnéptelenedett, az oktatás megszűnt. A 2019/2020. tanévben is már csak 1-4 évfolyammal működött, folyamatosan csökkenő gyermeklétszámmal. A település lakosságára is a folyamatos csökkenés jellemző. Ennek oka nagyrészt a munkahelyek hiánya, másrészt a lakosság öregedése. A halálozások száma közel duplája a születések számának évente.

Az elmúlt 2-3 évben ugyanakkor megfigyelhető egy lassú frissülési folyamat. Az eladóvá vált ingatlanok közül sokat fiatal párok, fiatal, gyermekes családok vásárolnak meg. Amennyiben ez a folyamat nem áll meg, remélhetőleg gyarapodni fog a gyermekek száma is. Úgy gondoljuk, ezt a folyamatot segítik a kormány család és gyermekvédelmi intézkedései is.

A lakosság mindennapjait két vegyesbolt, presszó szolgálja. Művelődési lehetőséget az önkormányzat fenntartásában működő Faluház és könyvtár biztosítja az itt élőknek. Mivel Gátér a 451. számú főútvonal mentén terül el, az átmenő autóbusz közlekedés mindkét szomszédos városba (Kiskunfélegyháza, Csongrád) rendszeres, a reggeli és délutáni órákban gyakorinak mondható. Ez könnyíti a középiskolás diákok és a dolgozók munkába járását, ezzel együtt elhelyezkedési lehetőségét is. Jelenleg még üzemel a községünkön áthaladó Kiskunfélegyháza – Szentes vasútvonal is. Ez személyi forgalomban nem jelentős, de mégis egy lehetőség a városok megközelítésére.

Községünk „erőssége" a jó közösségi szellem, az egymásra figyelés, a segítőkészség. Ennek megtartására, továbbfejlesztésére személyes odafigyeléssel és közösségi rendezvényekkel igyekszünk gondot fordítani

Gátér községben a közigazgatás a Petőfiszállási Közös Önkormányzati Hivatal kirendeltségeként működik. Három település tartozik a közös hivatalhoz: Petőfiszállás, Pálmonostora és Gátér. Összetartozásunk 6 éve alatt elég szoros együttműködés alakult ki a települések önkormányzatai, civil szervezetei, nyugdíjas klubjai és magánszemélyek között is.

2016. május 1-től sikerült beindítanunk a **tanyagondnoki szolgálat**ot. Ehhez a terepjárót a 21/2015 (IV.17) MvM rendelet alapján, a vidéki gazdaság és a lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások fejlesztésére igénybe vehető támogatásból nyerte a település. A szolgálat működése az élet minden területén jelentős segítséget nyújt a község rászoruló lakosságának. Elsősorban az egészségügyi intézményekbe történő szállításra igénylik a szolgálat segítségét, de a rendezvényekhez, szolgáltatásokhoz való hozzájutásban is nagy segítséget nyújt a lakosságnak.

Település helyzetének áttekintése

A TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉNEK ALAPELVEI

Gátér község település fejlesztési terve a település széles nyilvánosságának bevonásával kerül végrehajtásra. Ez a biztosítéka annak, hogy a fejlesztési tervekből azok az elemek valósuljanak meg, melyek a település jövőjét, hosszú távú fejlődését és fejlesztését szolgálják.

Ezek:

- a térségi kapcsolatok erősítése,
- a település fejlesztésének összehangolása a megyei és térségi fejlesztési elképzelésekkel,
- idegenforgalmi attrakciók kialakítása, turizmus fejlesztése
- az építészeti arculat, a még meglévő építészeti értékek megőrzése,
- a népesség számának szinten tartása ill. lehetőség szerinti emelése,
- a település megtartóerejének, a település potenciáljának növelése, ifjúságmegtartó, családbarát programok kidolgozása és megvalósítása, ennek keretében kedvezményes áron építési telkek biztosítása (kiemelt figyelemmel a több gyermekes családokra),
- a szolgáltatások fejlesztése,
- a természeti környezet fejlesztése, a belterületi zöldfelületek igényes kialakítása,
- a környezetvédelem, a környezetterhelések minimalizálása, az emberközpontú környezetszemlélet érvényre juttatása, a vidéki életforma népszerűsítése.

A **hosszú távú fejlesztési elképzelések** megfogalmazása már a polgármesteri programban is szerepel, ezek közül a koncepció szempontjából kiemeltek:

Nevelés, művelődés területén:

- Óvodai nevelés színvonalának megtartása, emelése, a „zöld óvoda” cím megtartása, művészeti nevelés előnyben részesítése
- Tehetséges, szociálisan rászorult hallgatók támogatása (Bursa Hungarica)
- Ünnepeink, rendezvényeink megtartása, színvonalának, az azon való résztvevők számának növelése
- Megyei könyvtári ellátásban való részvétel megtartása, az együttműködés gazdagítása

Turisztikai fejlesztés területén:

- Helyi termék értékesítési hálózat kiépítése, saját védjegy kialakítása
- Helyi turisztikai attrakciók kialakítása, a lakosság bevonása a turisztikai szolgáltatásokba (étkeztetés, szálláshelyek biztosítása, erdei iskolai lehetőség kidolgozása)
- Fehér-tóra tanösvény kialakítása
- Kerékpárút Kiskunfélegyháza – Gátér – Csongrád között

Környezetvédelem területén:

- Parlagfűirtás, általános gyommentesítés, a lakatlan, gondozatlan ingatlanok tisztán tartása
- Községünk tisztaságáért program kidolgozása: rendszeres szemétszedés, virágosítás
- Közterületeink virágosítása
- Szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése, komposztálás népszerűsítése

SWOT analízis segítségével felmértük településünk erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit

Erősségek:	Gyengeségek:
- jó a tömegközlekedés, az átutazók nagy száma reklám - jó minőségű termőföld - természetvédelmi területek turisztikai lehetőségei - családias légkörű nevelés - barátságos emberek - jó megközelíthetőség	- kicsi a megtartó erő - elöregedő település - két város közelsége miatt nagy a migráció - nehezen mozgósítható lakosság - értékesítési lehetőségek hiánya - jelentős a helyi ipar hiánya - infrastruktúra hiány (szennyvíz-elvezetés) - az iskola megszűnt - kevés a turisztikai adottság - kicsi a születésszám - ATM hiánya
Lehetőségek:	**Veszélyek:**
- mezőgazdasági adottság kihasználása - természetvédelmi területekben rejlő lehetőségek - idegenforgalom - üres épületek - biogazdálkodás, saját termék - kulturális fejlődés - vállalkozások bővítése - van kihasználatlan épület, ami önkormányzati tulajdonba kerülhet	- csökkenő népesség - vállalkozások életképessége csökken - elöregedés - túlzott, értelmetlen bürokrácia - pesszimista életszemlélet, fokozódó érdektelenség

Közös értékeket fogalmaztunk meg, ezeket minden tevékenységben, minden itt élőnek szem előtt kell tartania:

- fenntarthatóság
- gyermekközpontúság
- közösségi szemlélet
- vállalkozói szellem
- kultúra, hagyomány
- kitartás, szervezettség
- egészségtudatosság
- átláthatóság
- szociális érzékenység
- partnerség más településekkel

Hosszútávú stratégiánkban az alábbi célokat fogalmaztuk meg 2015-ben elérésük érdekében, 5 célterületre koncentrálva, melyek nagy része azóta teljesült:

a) Település irányítás:

Modell értékű, átlátható, civilközpontú önkormányzás megvalósítása, amelyhez:

- fel kell mérni, ki mihez ért, ki mit akar és ki mit tud tenni a település érdekében (helyi értéktérkép, mentori program az elszármazottak bevonásával)

- fejleszteni kell a megfelelő információ áramlást kifelé és befelé egyaránt, sokféle eszközzel (dinamikus, interaktív honlap működtetése, Falulap)
- települési arculatot kell kialakítani, település marketinget megvalósítani sokféle eszközzel (továbbra is szükséges ehhez szakember bevonása)

b) Infrastruktúra fejlesztés

Ezek megvalósítása többnyire pályázathoz kötött, fontos a pályázati kiírások rendszeres figyelemmel kísérése.

- közvilágítás LED-es átalakítása, (ezt a testület elnapolta), de időközben minden közintézmény napelemmel már ellátott
- bankautomata telepítése (amit a bankok egyelőre továbbra sem vállalnak)
- külterületi utak rekonstrukciója pl. építési törmelék felhasználásával
- internet szolgáltatás stabilizálása (helyi internet) a közterületeken a közelmúltban megvalósult
- belvíz elvezetés és felhasználás kiépítése szintén elkészült
- szabad önkormányzati és magáningatlanok kihasználása nagymértékben megvalósult

c) Helyi gazdálkodás fejlesztése:

- mezőgazdaság fejlesztésére és helyi termékek előállítására nem láttunk azonnali megoldást (gyógynövény vagy fűszernövény termeszthetőségét felmérni)
- ipar – távmunka lehetőséget találni (internet szükséges)
- turizmus: - erdei iskola (Rusz kastély, halastó bevonása)
  - szakmai táborok működtetése arra alkalmas szervező/k közreműködésével
  - rendezvények szélesebb körű propagálása (plakát, rendezvénynaptár stb.)

d) Helyi humán politika:

- nyári gyermekfelügyelet megoldása (szakmai táborok)
- lovas- és kutyaterápia
- Faluházban több klub működtetése (citera oktatás, színjátszókör stb.) érdeklődés esetén
- nyugdíjas otthon létrehozása (jelenlegi feltételek nem teszik lehetővé)

e) Közösségfejlesztés:

- Cél a civil szervezetek által támogatott önkormányzati irányítás
- több civilszervezet legyen a községben (ifjúsági, sport stb.)
- a civil szervezetek tagjai legyenek elkötelezettek, dolgozzanak is a szervezet aktív működése érdekében

A kulturális stratégia preferenciái

A kulturális örökség területfejlesztési megközelítésű kezelése, a település területi tőkéjének növelése érdekében néhány fogalmat érdemes kiemelni:

A **kulturális örökségek** megjelenési formáját illetően az UNESCO által 1972-ben megfogalmazott kategóriák a leggyakrabban használtak, amelyeket számos nemzeti és nemzetközi intézmény vett át, és kezdett el alkalmazni. A materiális-fizikális örökségen **belül épített és természeti örökség**et különítettek el, majd 2003-ban megjelent a **szellemi örökségek** fogalma, azaz az élő örökség is előtérbe került.

Czene definíciója szerint a kulturális örökség „egy térséghez folyton halmozódva hozzánővő kulturális, társadalmi és gazdasági jelenségek komplex együttese".

A kulturális örökség területfejlesztési megközelítése

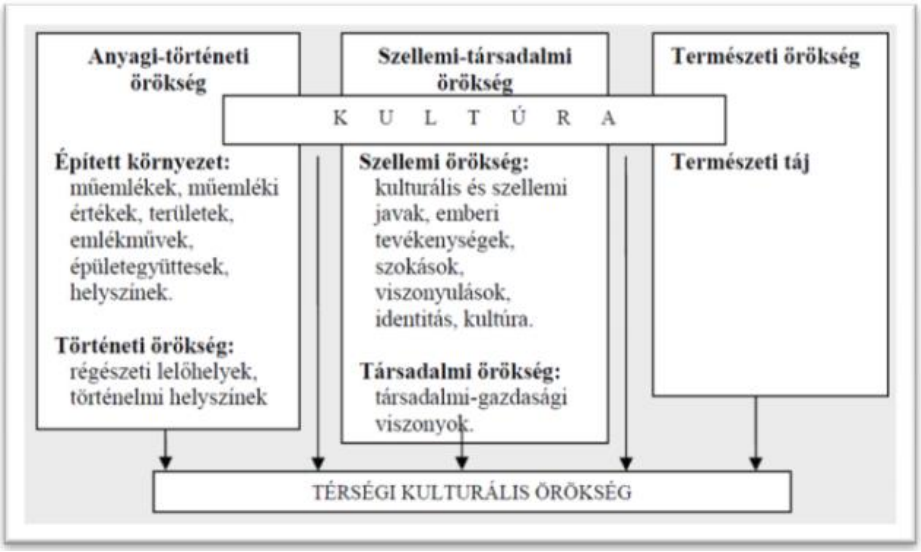

Forrás: Czene Zsolt, A kulturális örökség területfejlesztési megközelítése Tér és Társadalom 16. évf. 2002/4. 25-38 p.

Az **érték** meghatározása:

- elérése korlátozott (egyedi, ritka, pótolhatatlan)
- valamihez mérhetőnek kell lennie (viszonyítási rendszere van, összehasonlítható)
- emberi (kulturális) vagy természeti produktum, mely társadalmi környezetére hatással bír
- érdeklődést vált ki szélesebb környezetében is
- fontosságot jelez ki (adott értékrendszert alkot, mérlegelhető)
- átörökíthető

A (helyi) értékőrzés annak a gyűjtő és elemző tevékenységnek a koordinációja, mely hozzásegíti a település lakosait saját természeti, szellemi és dologi értékeik

- felismeréséhez,
- feltárásához,
- rendszerezéséhez,

- korszerű feldolgozásához,
- közzétételéhez,
- kulturális erőforrás használatához.

Egyúttal KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

Feltárás: gyűjtés, rögzítés, közreadás

Megjelenési formáik lehetnek: közösségi kiállítások, helytörténeti gyűjtemény kialakítása, szellemi örökség feldolgozása – bemutatása, visszatanítása; falukönyvek írása, gasztronómiai bemutatók, előadások, interaktív programok, vetélkedők, kézműves foglalkozások, szakmai fórumok, műhelyek, mesterség bemutatók, interaktív projektnapok stb.[1]

[1] Dóri Éva, Pécsi Tud. Egyetem BTK Művelődéstudományi Tanszék, A települési értéktár és annak települési, közösségi hatásai című előadása, Kecskemét, 2020. december 2.

Megyei értéktár gátéri vonatkozásai

Gátéri lovas postás - Kulturális Örökség Megyei Érték kategóriában[2]

Gátéron működik az ország egyetlen, egyben utolsó lovas postása.

(MTI/Ujvári Sándor)

A Magyar Posta 1962. augusztus 1-től vezette be a lovas kézbesítést a tanyás településeken. Mára ezt a szolgáltatást a legtöbb helyen felváltotta az utak szélére kihelyezett postaláda. Az egyetlen település az országban, ahol még a mai napig is működik a lovas postai szolgálat, Gátér község.

Kulik István, a Magyar Posta alkalmazottja 1987 óta tölti be ezt a tisztséget. A Gátérhoz tartozó tanyavilág mára már veszített a méretéből, de még így is 123 fő számára kell megoldania a postai kézbesítést, 78 km-es útvonalat kell járnia. A ló a saját tulajdona, amelyért a posta lótartási átalányt fizet, a kocsit pedig a Magyar Posta készíttette.

A ragadós, agyagos talajon, gödrös dűlőutakon – főleg esős időben – az egyetlen lehetőség a postás számára a tanyák megközelítéséhez a lovas fogat. Előfordul, hogy télen, nagy hóesés idején a kocsit szánkóra cseréli a postás.

A levélküldemények és újságok kézbesítése mellett Kulik István talán még sokkal értékesebb feladatot is ellát: kapcsolatot tart a tanyavilágban magányosan élő emberekkel, hozza-viszi a falubeli híreket. Olykor bevásárol, becipeli az udvarról a tüzelőt, segít, ha ellik a tehén, vagy szól az önkormányzatnak, ha nagyobb segítségre szorul valaki. Talán mindezektől is sokkal fontosabb, hogy a magányos, egyáltalán nem mobil tanyasi lakosok szót válthatnak valakivel, ezáltal kicsit bekapcsolódhatnak a falu életébe. Bár az önkormányzat igyekszik odafigyelni a tanyákon élőkre, mégis a postás nyit rájuk legtöbbször ajtót. Ő a tanyavilág mindenese.

[2] http://www.bacskiskunmegyenemzetiertekei.hu/megyei_ertekek/1053-g-t-ri-lovas-post-s letöltés: 2021. 05. 11.

Kulik István személyisége, emberi tulajdonságai, magatartása a biztosítéka annak, hogy a lovas postai szolgálat sokkal több, mint kézbesítői szolgáltatás. A tanyasiak lesik, várják, mikor bukkan fel a dűlőúton Kati, a barna nóniusz, mikor érkezik a „hírnök" az ő írott és szóbeli híreivel, információival.

Gátéri Fehér-tó - Természeti Környezet Megyei Érték kategóriában[3]

(http://www.bacskiskunmegyenemzetiertekei.hu)

Területe: 667 ha, ebből 420 ha Gátér közigazgatási területéhez tartozik.

Védettségi szintje: nagyrészt törvény erejénél fogva (ex lege) országos jelentőségű védett szikes tó. Része a Natura 2000 hálózatnak. A terület többsége állami tulajdon, kijelölt vagyonkezelő a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (617 ha), kisebb részben ATIVIZIG (csatornák egy része), valamint kevés önkormányzati tulajdon, illetve kevés magántulajdon.

A Fehér-tó eredetileg ún. fehér vizű szikes tó volt, amelyet a 20. században a vízrendezések, mezőgazdálkodás alaposan átalakított. Az egykori fehér vizű szikes jellege mára csak nyomokban észlelhető. A terület a legdurvább beavatkozást a Félegyházi-vízfolyás kialakításával szenvedte el, amely csatornát a tó medrén keresztül vezették át, és sokáig tisztítatlan, majd tisztított szennyvizet, Kiskunfélegyháza városi vizeit vezette a tómederbe. Ennek ellenére a tóban sok hal élt. (Az én kiskirályságom – Egy tiszai halász élete, Bitó János halászmester visszaemlékezése). A szikes tavakra jellemző a nagy vízdinamika: szinte minden évben más-más vízállás van a mederben, lehet csont száraz,

[3] http://www.bacskiskunmegyenemzetiertekei.hu/megyei_ertekek/1052-g-t-ri-feh-r-t letöltés: 2021. 05. 11.

de akár méternél mélyebb is. A gyakori magas víz – kiszáradás egy sajátságos élőhelyet hozott létre, mely élőhelyeknek mára sajnos csak a töredéke található. Igazi, mesterséges befolyástól mentes szikes tó ma Magyarországon alig találhat. A védelem célja, hogy amennyire ezt a lehetőségek megengedik, visszaállítsuk a tó szikes jellegét.

Természeti értékei:

Megemlítendő a még megtalálható szikes tavakra, területekre jellemző növénytársulás, életközösség. Sajnos – ez mára már egyértelműen kiderült – a szikes tavak, mint élőhelyek, életközösségek a legsérülékenyebbek közé tartoznak. Ezért minden egyes fennmaradt elemüket kiemelt természeti értéknek kell tekinteni.

Mint minden alföldi szikes tó, a Fehér-tó is jelentős szerepet töltött és tölt be ma is a madárvonulásban. Tavasszal, de főleg ősszel igen nagy számban vonulnak át itt vadlúd s réce fajok, bíbicek, s egyéb parti madarak. A madármozgás jelentősen függ a terület kezelésétől, illetve a vízállástól.

A terület kiemelkedően fontos egyes vonuló, telelő madárfajok számára. Nagyon látványos, nagy tömegben ősszel, tavasszal vonuló fajok pl. a nagy lilik (6000-8000 példány), nyári lúd (1000-4000 példány, fészkelő faj is), tőkés réce (2000-3000 példány), néha a daru (akár 5000 éjszakázó is, de általában néhány száz). Tavasszal főleg a vonuló parti madarak számára jelent fontos táplálkozó és pihenő helyet. Ilyenkor több ezres csapatok gyűlhetnek össze. Pl. nagy goda 1000-5000, nagy póli 500-1500, sárszalonka 50-100, pajzsos cankó 3000-5000, füstös cankó 500-1000, réti cankó 1000- 1500, bíbic 1000-3000.

Fészkelésben is fontos élőhely. A területen az elmúlt 10 évben legalább 170 madárfaj fordult elő, távolabbi éveket is figyelembe véve ez a szám 200 felett van. A terület madarász, természetvédő szemmel a hetvenes években lett „felfedezve", de aktív biotika adatgyűjtés csak a kilencvenes évektől volt.

Egyéb védett állatfajok a területen: vidra (nemzetközileg is kiemelt faj), mocsári teknős, vízisikló, dunai és pettyes gőte, béka fajok, réti csík. A Gátéri Fehér-tó kezelésénél a természetesség a fő célpont. Erre a legalkalmasabb a legeltetés, kismértékben kaszálás. Mindkettőt nagyban befolyásolja az „évjárat": aszály, avagy a víz.

A terület védett növényfajai: tarka sáfrány, mocsári kosbor, agárkosbor, őszi füzértekercs, poloskaszagú kosbor, erdélyi útifű

Gátéri csíramálé - Agrár- és élelmiszergazdaság Megyei Érték kategóriában

A csíramálé régen a paraszti családokban főleg a gyermekek csemegéje volt. A nagy cukortartalma miatt elvette az éhségérzetet, jól tűrtek tőle. Ezen a környéken csongrádi és gátéri asszonyok készítették elsősorban. Szezonális, nem nagyüzemben készített élelmiszer. Nagyon egészséges, mert sokféle vitamint és ásványi anyagot tartalmaz. Olcsó, ízletes, és mivel zsírtalan sütemény, fogyasztása főként az adventi és húsvéti böjti időszakhoz kapcsolódott. B-, D- és E-vitamintartalma kiemelkedően magas.

Fejlett társadalmunkban egyre kevesebb természetes és adalékmentes élelmiszert fogyasztunk. Az emiatt előforduló ásványi anyag és vitaminhiányok betegséggel járnak. Őseink már ismerték az energiát adó vitaminforrást, a búzacsírát, melyet használtak betegségek megelőzésére és a népi gyógyászatban is. (Pl. idegrendszeri probléma, magas vérnyomás, méregtelenítés, fáradság.)

Napjainkban házilag, a hosszadalmas munkával elkészíthető csíramálét már egyre kevesebb családban készítik. De üzletben megvásárolható, községünkben elég népszerű termék.

A gátéri csíramálé receptje

Hozzávalók: 6-8 marék, kb. 25-30 dkg búza; 2,5 liter víz; 2 kg liszt

A búzát alaposan át kell válogatni, minden sérült szemet kiszedni. Utána több léből átmosni addig, amíg a búzáról leöntött víz teljesen tiszta nem lesz. A nedves búzát edénybe téve (félhenger alakúra) állandóan nedvesen kell tartani. Amikor megjelenik a csírakezdemény a szemeken, deszkára rakva nedves ruhával letakarni. Ezután a ruhát kell állandóan nedvesen tartani, ami két célt szolgál: egyrészt megvéd a fénytől, másrészt a búzaszemeket nedvesen tartja. 2-3 nap után megjelennek a gyökérkezdemények, amelyek összefogják a búzaszemeket, s aztán elkezdenek növekedni a búzahajtások is. 4-5 nap után a hajtások elérik a 2-2,5 cm magasságot. Ekkor a csírát feldaraboljuk, vízbe áztatjuk rövid ideig, majd húsdarálón ledaráljuk. A ledarált masszára vizet öntünk, ebben kiáztatjuk. Majd szitán vagy teaszűrőn leszűrjük. A keletkezett léből veszünk egy kisebb mennyiséget külön edénybe, a többihez lisztet adunk. A lisztes masszának jó sűrű nokedli tészta állagúnak kell lennie, amit fakanállal addig verünk, amíg a tésztában a buborékok megjelennek és a tészta fényes lesz. A félretett léből a tepsi aljára öntünk, beleöntjük a masszát, a maradék levet a tetejére öntjük és egyenletesen elosztjuk rajta.

Előmelegített sütőbe vagy kenyérsütéshez fölfűtött állapotú kemencébe rakjuk és kb. 2 órahosszáig sütjük. Akkor jó, ha a tetején karamell színű sült részek lesznek. A csíramálét tálba szedjük, rétegesen, hogy az erősebben megsült részek lentebb kerüljenek, és hogy a csíramálé többi részétől megpuhuljanak. Kihűlés után mézsűrűségű „folyadék” keletkezik, ami igazából a csíramálé jellegzetes ízét adja. Hidegen szeleteljük. 3-4 napos korában a legjobb ízű.

Az egyik legrégebbi magyar sütemény. Készítése családról családra öröklődött, receptje szájról-szájra vándorolt. Napjainkban azonban már egyre kevesebb családban készítik ezt a szezonális, gazdag vitamin- és ásványi anyag tartalmú élelmiszert községünkben is.[4]

[4] http://www.gaterertektar.hu/szoveg-12/ letöltés: 2021. 05. 28.

Bács-Kiskun megyei települések nemzeti értékei – Gátér vonatkozásában

Agrár- és élelmiszergazdaság	Gátéri csíramálé
Épített környezet	Gátéri Szent-Anna templom
	Rusz-kastély
	Temetői kereszt
Ipari és műszaki megoldások	Kiss Illés vállalkozó munkássága
Kulturális örökség	Gátéri lovas postás
	Gyovai Norbert munkássága
	Kismakkos Néptánc Együttes
	Rádi Józsefné citerajátéka
	Szabó Sándorné gobelin kézimunkái
	Szivák Lajos óragyűjteménye
	Vincze Sándor vőfély munkássága
Természeti környezet	Gátéri Fehér-tó

Gátéri – települési – értéktár további tagjai[5]

Kulturális örökség	Bálint Gyula falvédő- és kézimunka gyűjteménye
	Gáll Roland kismotor gyűjteménye
	Gátér Ínyes Mestere verseny
	Gellér Csaba fafaragó munkái
	Kiss László régiséggyűjteménye
	Szüreti felvonulás és bál
	Rácz Lászlóné hobbi gyűjteménye

Az értéktár népszerűsítését folyamatosan végezzük, 2017-ben például vetélkedőt szerveztünk megismertetése érdekében. Kisfilmet készítettünk, mely a honlapunkon is elérhető, illetve olyan nyomdai termékeket, melyekből minden családhoz eljuttattunk egy példányt belőlük. A 2020. évi pályázat támogatásából kialakítottunk egy állandó kiállítóteret az értékek bemutatására, ennek a megnyitójára a vírushelyzet miatt csak 2021. májusában kerülhetett sor.

[5] http://www.gaterertektar.hu/ letöltés: 2021. 05. 18.

Digitális tartalmak elérése

Az Európai Uniónak köszönhetően Gátér annak a 41 magyar lakta településnek az egyike, ahol ingyen wifi került kiépítésre. Az Európai Bizottság 2018. decemberében hirdette ki a WiFi4EU finanszírozási program pályázati eredményeit, melynek köszönhetően mintegy 2800 európai község létesíthetett azóta ingyenes wifi-hozzáférési pontokat.

A WiFi4EU kezdeményezés célja, hogy Európa-szerte ingyenes wifi-hozzáférést biztosítson a közösségi élet színterein, többek között parkokban, tereken, középületekben, könyvtárakban, egészségügyi központokban és múzeumokban. [6] [7]

Gátéron az autóbontótól a benzinkútig – a 451-es út mentén – sétálva folyamatos a wifi kapcsolat, illetve a fontosabb intézményekben is elérhető, mint az óvoda, orvosi rendelő, faluház és könyvtár, plébánia, valamint a buszmegálló, a vasútállomás, a sportpálya és a parkok területén.

A 3 év fenntartási kötelezettség után is vállaljuk a költségek fedezését.

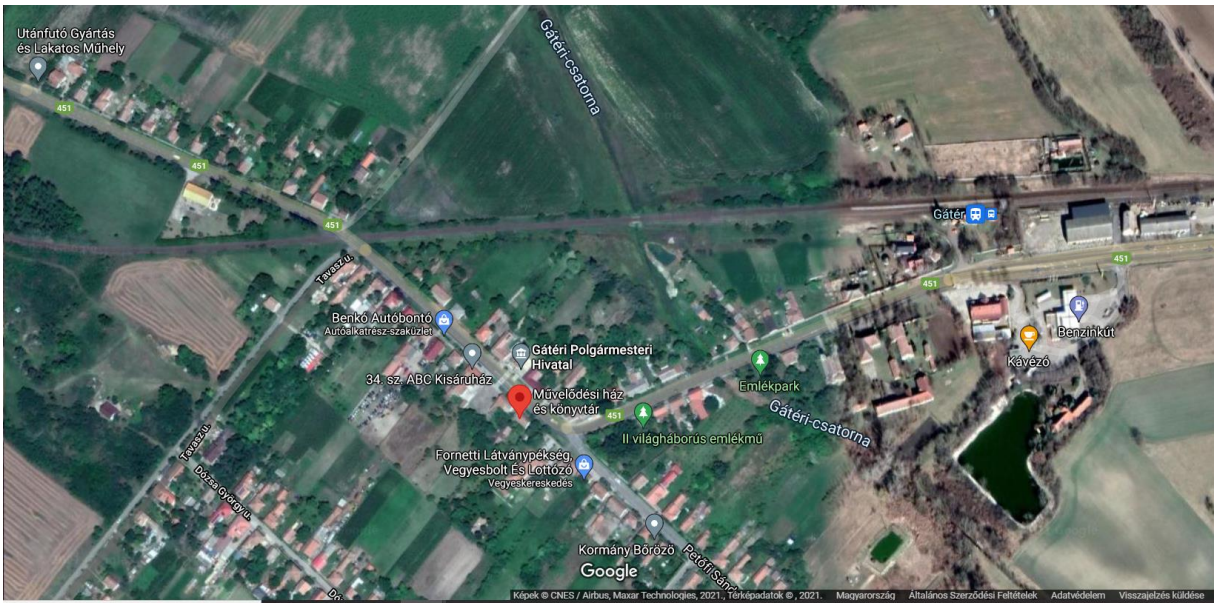

[6] https://www.hellovidek.hu/gazdasag/2018/12/12/ingyen-wifi-lesz-41-magyar-telepulesen-itt-a-lista letöltés: 2021. 05. 12.

[7] Az időközben meghirdetett további fordulóknak köszönhetően Magyarországon 310, EU-szinten 8900 hozzáférés kapott támogatást. https://www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2021/02/22/nyilvanos-es-ingyenes-digitalis-halozatok-magyarorszag-palyazati-teljesitmenye-a-wifi4eu-projektben/ letöltés: 2021. 05. 19.

Közösségi élet színterei, fórumai

Az **óvoda**i nevelést jelenleg 18 beiratkozott gyermekkel, három szakképzett óvónővel és két szakképzett dajkával egy összevont csoportban látjuk el. Gátér körzetéhez tartozó óvodáskorú gyermeket helyhiány miatt nem kellett elutasítanunk, sőt alkalmanként, igény esetén a szomszédos településekről is tudtunk óvodást fogadni.

(http://www.gater.hu/top-energetiakai-palyazat/)

Az általános iskolát a 2007. évtől a **Kiskunfélegyházi Összevont Általános Iskola tagintézménye**ként működtettük, az utóbbi években már csak 1-4. évfolyammal. Azóta az iskolások létszáma folyamatosan csökkent. Egyre több szülő vitte be a gyermekét a városi iskolákba már első osztályos kortól. Ez egy várható folyamat volt, de a község anyagi helyzete és a jogszabályok kötelezővé tették a helybéli 8 évfolyamos iskola megszüntetését, az önkormányzatnak minden erőfeszítése ellenére sem volt más választása. A 2013-14. tanévtől a gátéri iskolában már csak egy összevont alsó tagozatos osztály maradt, változó tanulólétszámmal, két tanító nénivel. A 2020-21. tanévtől megszűnt a helyi oktatás.

(http://www.gater.hu/altalanos-iskola/)

Gátér község közösségi életének központi helye a **Faluház**. Itt zajlanak a községi rendezvények, itt működnek a helyi civil szervezetek és itt működik a könyvtár is.

(http://www.bacstudastar.hu/gater)

Működő tevékenységek

Az önkormányzat pályázati támogatásból igyekszik szakmai jellegű képzést, egyéb külső támogatást, szabadidős programokat biztosítani a családok számára.

Falusi település lévén a lakásokhoz tartozó **kertek művelése** lehetőséget biztosít a nyugdíjasoknak a tevékeny időskor megéléséhez.

A Faluházban biztosítunk lehetőséget a nyugdíjasok **számítástechnikai ismeret**einek fejlesztésére, amellyel egyre többen élnek az idősebb korosztályból. Megnyílik előttük a világ, az internet használatával könnyebb elfoglaltságot találni, kapcsolatot tartani távol élő családtagjaikkal, ismerőseikkel. A számadatok azt mutatják, hogy évről évre folyamatosan gyarapszik az idősek informatikai jártassága. Az önkormányzat minden évben szervez tanfolyamot a Faluházban, amelyre egyre több idős is jelentkezik. Bár konkrét számadattal nem tudjuk alátámasztani, de tudomásunk van arról, hogy egyre több nyugdíjas rendelkezik saját számítógéppel, laptoppal stb. Ezáltal tágul előttük a világ, újabb lehetőséget találnak a szeretteikkel, barátaikkal való kapcsolattartásra.

Az idősek közösségi életének szervezésében aktív szerepet játszik a **helyi nyugdíjas klub**. Havi rendszerességgel tartják összejöveteleiket, közülük néhányan énekkart is alakítottak, akik rendszeres résztvevői, fellépői a helybéli rendezvényeknek. Aktív kapcsolatot ápol a nyugdíjas klub a környező települések nyugdíjasaival is, gyakran hívják őket vendégszereplésre. A községi önkormányzat is igyekszik bevonni a nyugdíjasokat a helyi közéletbe. Számítunk a segítségükre a községi

rendezvényeken segítőként és résztvevőként is. Községünk idős lakói rendszeresen látogatják a helyi könyvtárat, ahol a szakmai újságok, szépirodalmi olvasni valók mellett találkozhatnak, beszélgethetnek is egymással. Ez is egy lehetőség az aktív időskor megélésére. A nyugdíjas klubnak – az idősek lélekszámához képest – elég kevés tagja van. Nagyon sok idős embert nem tudunk rávenni, hogy kimozduljon otthonából, közösségi életet éljen. Ezért önkormányzatunk évente egy- két alkalommal felkeresi a település valamennyi nyugdíjasát, felmérjük helyzetüket, segítünk az aktuális gondjaik megoldásában. Karácsonykor apró ajándékkal kedveskedünk a legidősebbeknek.

A Faluház szervezésében létrejövő programok között is igyekszünk minél több idős embert megszólítani, a részvételük változó.

Nagy örömünkre éveken keresztül működött a nyugdíjas klub keretein belül egy vegyes **énekkar**, amelyben idősek és kisgyermekek közösen énekeltek, ezzel is erősítve a generációk közötti együttműködést. Tapasztalatunk szerint ez mindkét korosztálynak hasznos, sőt a középső, szülői generációt is aktívan befolyásoló kezdeményezés. Ugyan az énekkar időközben megszűnt, bízunk benne, hogy a későbbiekben újraindul.

A gyermeknevelést, gondozást éveken keresztül segítette a Faluház kereteiben szervezett **Baba-mama klub**, ahol havi rendszerességgel találkoztak az anyukák, szervezett foglalkozás keretében gyarapíthatták gyermekneveléssel kapcsolatos ismereteiket, megoszthatták egymással gondjaikat, tapasztalataikat. A szolgáltatás jelenleg szünetel. (A koncepció a COVID 2019 pandémia 3. hulláma alatt és az azt követő fokozatos nyitás idején készült.)

Közösségi média

2010 decemberétől jelentetjük meg a **Gátéri Falulap** című kiadványunkat, minden páros hónap elsején. Ez a lap is egy színtere a falu közösségi életének, komoly segítséget jelent az információáramlásban, egyúttal lehetőséget ad minden lakosnak a közérdekű információk, vélemények nyilvánossá tételéhez.

Hivatalos **honlap**unk elérhetősége: www.gater.hu Folyamatosan megjelentetjük településünk aktuális híreit; elolvashatóak a képviselő testület meghívói, intézményeink elérhetőségei.

A facebook sokak számára könnyebben követhető, ezért a lakosságot érintő híreket itt is megjelentetjük: https://www.facebook.com/gaterkozseg

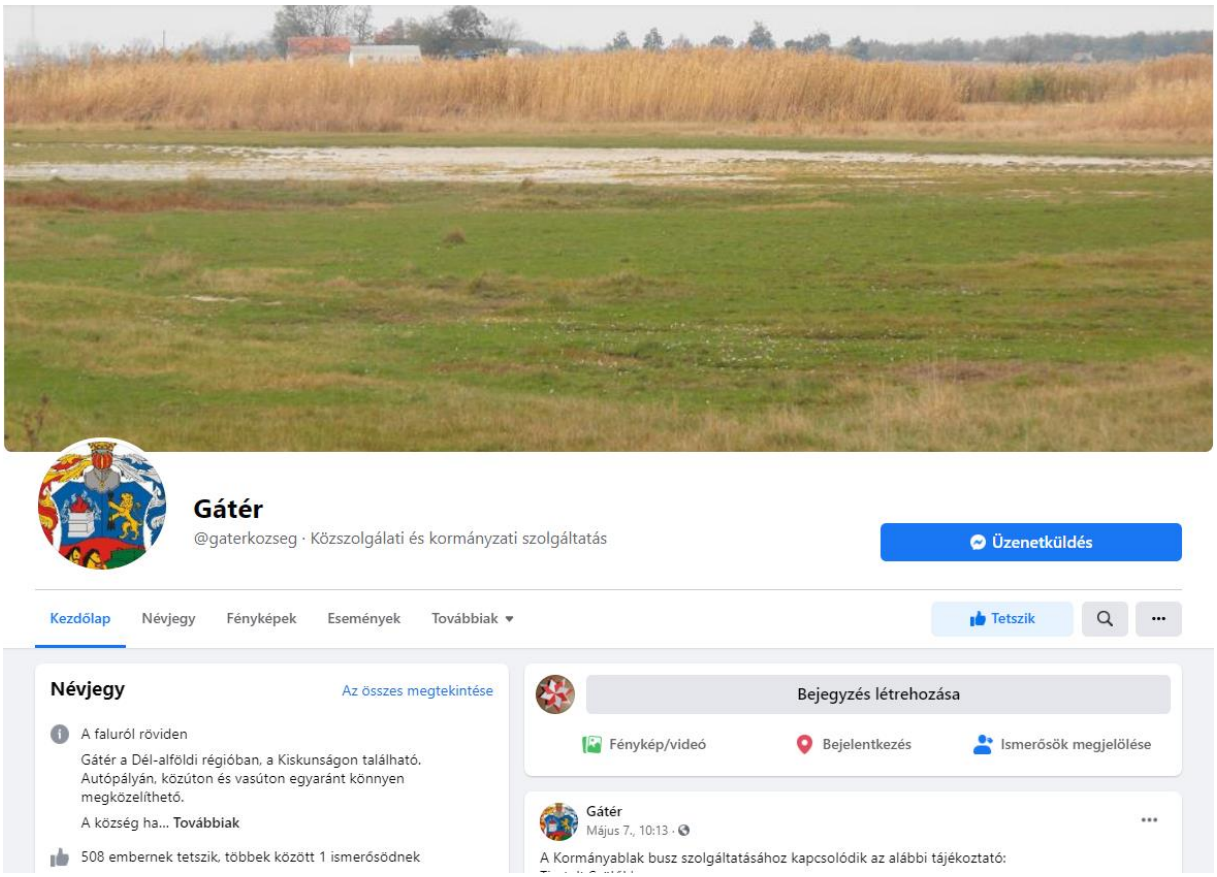

A helyi értéktár is saját honlappal rendelkezik: http://www.gaterertektar.hu

Civil szervezetek

Gátér községben jelenleg 4 civil szervezet működik:

- Gátér Községért Egyesület
- Gátéri Kismakkos Néptánc Egyesület
- Gátéri Nyugdíjasklub Egyesület
- Gátéri Polgárőrség

A Gátér Községért Egyesület 2011 végén alakult azzal a céllal, hogy segítse Gátér község és környéke építészeti, környezeti és természeti értékeinek megőrzését, korszerű és esztétikus fejlesztését; ápolja a lakóhely hagyományait; gyűjtse, védje és megismertesse történeti értékeit; valamint erősítse a lakosság szülőhelye, otthont adó környezete iránti szeretetét, demokratikus hagyományokra építve szervezze közösségi tevékenységét.

A civil szervezetek közül jelentős szerepe van a közösségi élet szervezésében a Kismakkos Néptánc Egyesületnek, mely 1994. őszén alakult. A néptánc oktatásán és a hagyományok ápolásán túl az Egyesület évek óta komoly figyelmet fordít az ifjúság közösségi nevelésére. Az egész naptári évet átfogó, már hagyományosnak mondható rendezvényekkel, alkalmi foglalkozásokkal gazdagítják a fiatalok szabadidős lehetőségeit. Az egyesületnek bárki tagja lehet, a rendezvényeik nyitottak. Az egyesület közel 27 éves fennállását nagyban nehezítette a pandémiás időszak, jelenleg csak néhány gyermektáncosuk van és az utánpótlás is veszélyeztetett.

Nyaranta a településen egy hetes művészeti tábor valósult meg 8 éven át a Kismakkos Néptánc Egyesület szervezésében.

A Gátéri Nyugdíjasklub Egyesületet 1997 nyarán 35 lelkes nyugdíjas hozta létre és azóta is havonta egyszer találkozik a tagság a Faluházban.

A Gátéri Polgárőrség szintén 1997-ben alakult a községben élők biztonságérzetének fokozására, a közbiztonság javítására.

A helyi esélyegyenlőség minél erőteljesebb érvényesülése érdekében az önkormányzatnak tovább kell erősíteni a működő civil szervezetek közötti jó kapcsolatot. A meglévő tudást össze kell hangolni, közös erővel, nagyobb hatékonysággal odafigyelni a községben élő különböző élethelyzetben lévő, segítségre szoruló személyek, csoportok esélyegyenlőségének javítására. Akár közös pályázati programok, akár közös rendezvények jó alkalmat kínálnak erre.

Gátér községben semmilyen sportszervezet nem működik. A gyermekek mindennapos testmozgásáról az oktatási intézmények gondoskodnak. A fiatal felnőttek közül néhányan a szomszédos települések sportegyesületeihez szegődtek. A felnőtt lakosság számára a Faluház keretein belül, alkalmanként szervezünk sportprogramokat: asszonytornát, biciklizést, jógát stb. A programokhoz való hozzáférés minden lakos számára biztosított. A szervezés során igyekszünk figyelni arra, hogy a fiataloktól a nyugdíjasokig mindenki számára vállalható legyen a feladat. Örömünkre szolgál, hogy 2020 telén átadhattuk a sportparkot, amit reményeink szerint egyre többen igénybe vesznek.

Kommunikáció

Egy térség területi tőkéjének gyarapítása és az abból eredő pozitív társadalmi hatások egyszerre hatnak pozitívan a helyben élőkre és a látogatókra (mind valós, mind virtuális értelemben)

A koncepció elkészítése során minden **célcsoport**ot szeretnénk elérni, számukra a releváns információkat eljuttatni. A célcsoport csak akkor tud hozzájárulni az általunk kitűzött célok eléréséhez, ha a kommunikációs üzenet eljut hozzájuk.

Éppen ezért kiemelt partnerként kezeljük az üzenetek átadóját/hordozóját a sajtót is. A helyi, regionális és országos sajtó, valamint a média elérése is cél a koncepció egyes elemeinek megvalósítása érdekében.

Célcsoportok azonosítása

Fő kategóriák	Szegmentált alábontás
Helyi és járási lakosok	Helyi lakosság
	Járási lakosság
Civil szervezetek	Közművelődési, örökségvédő, környezetvédő stb.
Idelátogató kül- és belföldi turisták és látogatók	Pihenni, kikapcsolódni vágyó turisták
	Aktív időeltöltést kedvelő turisták
	A kulturális örökség „fogyasztói”
A térség vállalkozói	Nagyvállalatok
	Kis- és középvállalkozások
	Kamarák
Önkormányzat, beruházók	Önkormányzat, mint közigazgatási intézmény
	Az önkormányzat munkatársai
	Helyi beruházók
	Országos beruházók
	Beszállítók
Sajtó	Helyi és térségi sajtó (újság, rádió, tv, internet)
	Országos sajtó
	Szaksajtó

Javaslatunk: A település ismertségét apró ötletekkel növelni lehet annak érdekében, hogy minél „láthatóbb” legyen Gátér Község Önkormányzata. Ennek egyik kiváló lehetősége, hogy a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat rendszeresen publikálja a hozzájuk eljuttatott megyei eseményeket, ezért ezt a kommunikációs csatornát a már üzemeltetett helyi oldalakon kívül mindenféleképp preferenciaként érdemes alkalmazni.

Jó gyakorlatok, más települések működő kezdeményezéseinek adaptálása

Gátér Község Önkormányzata már régóta tervezi a helyi értéktár gyűjteményének elemeiből álló kiállítás megszervezését, amire 2021. májusában végre sor kerülhet. Érdemes továbbgondolni ezt az eseményt, ezért egyik javaslatunk a „hónap értéke" kiállítás, mely az aktuális évszakhoz és tevékenységekhez kapcsolódó tárgy kiemelését/bemutatását célozza a település egyik frekventált, többek által látogatott pontján. A jeles tárgyak az adott helyen időről időről megújulva hívhatják fel a lakosság figyelmét a körülöttünk lévő értékeinkre.

A Petőfiszállási Közös Önkormányzati Hivatal három települése – Petőfiszállás, Pálmonostora és Gátér – között kialakult jó együttműködés is tovább mélyíthető, ha ezen tárgyak közül néhány „vándorkiállítás" keretében bemutatásra kerülhetne a szomszédos településeken. Fontos hangsúlyozni, hogy nem költséges kiállításokról beszélünk, hanem egy-egy kiválasztott, a helyieknek sokat jelentő tárgy bemutatásáról egy leírás keretében, és ez a személyes találkozással is egybeköthető program ezáltal hagyományteremtő is lehet.

Balatonszemesi a fenti ötlethez kötődő „Múltidéző – Szemesi szüretek – helytörténeti kiállítás – kisbírói beszédek 1996-2015 között és fotódoku-mentumok" címmel megrendezésre került esemény, amikor is a múltidéző egy-egy tematikát alapul véve, a helyi lakosság emlékeit feldol- gozva mutatja be a településhez kötődő emlékeit. Akár a gyerekeket / fiatalokat meg-szólítva, egyfajta kihívás elé állítva őket kezdemé-nyezhető az emlé-kek gyűjtése – szüleik, nagyszüleik milyen ereklyéket őrizhetnek otthon, ami a település számára is bemutatható? A régi fényképek digitalizálásában segíthetnek, illetve rövid leírásokat készíthetnek az elhangzottakról.[8]

Hogy mindez költséghatékony legyen, virtuális kiállításokban is érdemes gondolkodni. A község honlapja, vagy az értéktári oldal is bemutathatja időről időre a feldolgozott anyagokat. Akiknek pedig otthon nincs hozzáférése ezekhez, azok foglalkozások keretében is megnézhetik a Faluházban.

A Faluház szervezésében, gyűjtésében helyi fotók, történek gyűjtése már zajlott, a Fortepan gyűjteményhez hasonlóan a közösségi médiában kezdeményeztük a régi fotókon látható személyek, helyszínek azonosítását, további adalékokat adva a helyi közösségi élet múltjának feltárásához.

[8] Kleisz Teréz – Dóri Éva: A közösségfejlesztés alapjai a közművelődésben, 2018, 128-133. (https://nmi.hu/wp-content/uploads/2019/02/Tud%C3%A1st%C3%A1r-II.-A-k%C3%B6z%C3%B6ss%C3%A9gfejleszt%C3%A9s-alapjai-a-k%C3%B6zm%C5%B1vel%C5%91d%C3%A9sben.pdf letöltés: 2021. 05. 19.)

Ballószögről származik az a kedves ötlet, hogy október 1-jén, az idősek világnapján, feldíszített lovaskocsiról köszönti a település jóhangú közösség-szervezője.

Az eseménynek azonnal híre ment, így az otthonlévők a házaik elé kiállva hallgatták a dalokat, amiket a legsűrűbben lakott részeknél megállva énekelt el a fiatalember.

(https://www.facebook.com/358761877806415/videos/1199087520493508)

Sok településen van ma már közösségi kemence. Jó tapasztalatokról számolnak be sokan használata kapcsán különböző rendezvényeken, falunapokon. Tiszaalpáron az óvodások közreműködésével – ha ők csak aktív nézői is voltak a készülődésnek – vendégelték meg dániai testvérvárosuk delegációját keménylángos kóstolásra. Ballószögön rendszeresen a polgármester aktív közreműködésével készülnek a finomabbnál finomabb falatok. A Gátér Ínyes Mestere verseny is bővíthető kemencés sütemények készítésével, amennyiben pályázati támogatással a kemence a közeljövőben megépülhet.

Díjak, települési elismerések

Háromszoros **Zöld óvoda** elismeréssel rendelkezik óvodánk. Ennek szellemében az óvoda a pedagógiai küldetésében, pedagógiai programjában és szellemiségében, konkrét hivatkozásokkal kimutathatóan és tetten érhetően az országos, hatályos tartalmi szabályozó által – 363/2012. (XII. 17.) Korm.rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról – megfogalmazott környezeti és egészségnevelési prioritások alapján működik, összhangban a helyi önkormányzati dokumentumokban megfogalmazottakkal. Az óvoda pedagógiai programja a környezettudatos nevelést kiemelten kezeli, erre építi a fejlődést elősegítő tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget, előtérbe helyezi a helyi értékek megismerését, védelmét és megőrzését. Célként, valamint feladatok elemeként az óvodai tevékenységekbe beépülnek a „Hungarikumok" – a helyi sajátosságok figyelembevételével. Megfogalmazásra kerül az óvodapedagógusok által szervezett és irányított, valamint külső szakmai segítséget igénybe vevő népművészeti és kézműves képzés, mely megjelenhet a kézműves tevékenységektől a néptáncig, a népdaltól, a magyar növény- és állatfajoktól a gyógynövényekig, a magyar konyha jellemzőitől a magyar népi viseletekig, vagy akár az építészet ismeretéig. Az adott vidék szellemi és fizikai infrastruktúrája, az életképes vidéki települések, helyi közösségekhez kapcsolódó nevelési folyamatok hangsúlyában a helyi térségi identitás erősítése kap nagy hangsúlyt. Ezzel biztosított a társadalmi hatás, közvetetten a fenntarthatóság, vagyis partneri kapcsolat működik a környezet- és természetvédelem érdekében.

Az óvoda „**Madár barát óvoda**", mely szorosan kapcsolódik a Zöld óvoda szellemiségéhez. A madarak számára ideális az óvoda fás, bokros, ligetes kialakítása. A megtelepedésüket madárodúkkal madáretetőkkel, itatókkal segítjük.

Az óvoda „**Boldog Óvoda”** díjjal is rendelkezik, melynek módszertana segíti a mindennapokban a feszültségek oldását, relaxációt. Segít a konfliktusok megoldásában, a rossz érzések leküzdésében. Elősegíti az óvodai élet tartalmasabb megélését.

2016 óta a **„Biztonságos óvoda”** címet is viseljük. A programmal az óvoda nevelőtestülete felvállalta, hogy elősegítjük a gyerekek ismeretinek bővítését a közlekedéssel kapcsolatban. Megismerik az alapvető közlekedési szabályokat, alakítjuk az életkornak megfelelő biztonságos közlekedéshez szükséges készségeket.

A „**Gátér Községért**” kitüntető cím alapításáról és adományozásáról 2005-ben hozott rendeletet a képviselő testület annak érdekében, hogy kifejezhesse nagyrabecsülését mindazon polgároknak, közösségeknek, társadalmi és gazdasági szervezeteknek, akik a község szolgálatában, jó hírének öregbítésében, fejlődésének elősegítésében, érdekeinek előmozdításában, valamint a nevelés-oktatás, a közművelődés, az egészségügy és szociális ellátás, a közszolgálat, a sport, a művészetek és a tudomány terén, valamint az egyetemes emberi értékek gyarapításában kimagasló és példamutató tevékenységet fejtettek ki. A kitüntetés évente egy - rendkívüli esetben kettő - személynek vagy közösségnek ítélhető oda és ünnepélyes keretek között a Polgármester adja át az augusztus 20-a alkalmából rendezendő ünnepség keretében.

Testvértelepülési kapcsolat

2014-ben, községünk 90. születésnapján írtuk alá az együttműködési megállapodást a vajdasági **Martonos**sal. Határhoz közeli magyar települést kerestünk, hogy a távolság ne legyen gátja az élő kapcsolatnak. Így évente többször is találkozhatunk. Az együttműködés leginkább kulturális jellegű, a rendezvényeinkhez kapcsolódik.

Önkormányzatunk 2015-ben sikerrel pályázott egy rendezvénysorozatra, amelyet a testvértelepülésünkkel való együttműködésünk erősítését szolgálta: szeptemberben szakmai napot tartottunk a két település vezetőinek és pedagógusainak részvételével. Októberben a jó gyakorlatok átadása során beszámoltunk martonosi barátainknak a Gátéron megalakult „Helyi Közösségi Akadémia” tevékenységéről, az ebben rejlő közösségépítési lehetőségekről, valamint néptánc bemutató foglalkozást tartottunk, amelyben az oktató ráirányította a figyelmet a fejlesztési lehetőségekre. Decemberben a martonosi küldöttség részt vett a Kismakkos Néptáncegyüttes által hagyományosan megrendezett karácsonyi délutánon. Majd 2016 áprilisában a 22. Tavaszköszöntőn is vendégeink voltak a martonosi barátaink.

A testvértelepülési kapcsolatok esetén nagyon fontos, hogy az érdeklődő, aktív lakosság minél inkább megismerhesse egymást. Mind a hazai, mind az Európa Uniós pályázatok erre jó lehetőséget biztosítanak. Tapasztalatok bizonyítják, hogy a személyes ismeretség a mozgatórugója ezeknek a kapcsolatoknak. A két település annyira közel van egymáshoz, hogy az ottalvás talán fel sem merül sokakban, pedig az olyan rendezvények, melyek több naposak, jobban hozzájárulnak a barátságok kialakulásához. Érdemes közvéleménykutatást végezni, hogy magán elszállásolást vállalnának-e esetenként a családok. Kölcsönös – lehetőleg – buszos kirándulások is elősegítik a közös élmények megszerzését, amelyek a szorosabb ismeretség kialakulását követően például gyerekek néhány napos cseretáboroztatását is lehetővé tehetik.

Finanszírozás

Jelenleg a Kultv. 76. § (3) értelmében előírt Közművelődési alapszolgáltatások számára biztosított forrás Önkormányzati támogatásként (állami normatíván kívül), melynek összege 2020-ban: 2.525.370,- Ft a „Művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása” célon belül a Közösségi színtér üzemeltetésére (20/2018.EMMI vhr.12 §). Mindehhez az állami normatíva összege 1.800.000,- Ft.

Az év során megrendezésre kerülő rendezvények:

Közművelődési alapszolgáltatások Kultv. 76. § (3)	**A közösségi tevékenység megnevezése**	**A közösségi tevékenység célja**	**A közösségi tevékenység rendszeressége vagy tervezett időpontja, időtartama**
Művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása	Szakember bevonása	20/2018.EMMI vhr. 5 §	
	Közösségi színtér üzemeltetése	20/2018.EMMI vhr. 12 §	
	Nemzeti ünnepek	Ünnepségek szervezése, megemlékezés nemzeti ünnepeinkről.	Folyamatos
	Magyar Kultúra Napja	A Himnusz megalkotásnak megemlékezése.	január 22.
	Gyermeknéptánc gála	Fellépési lehetőség biztosítása a helyi és környékbeli gyerekeknek.	május
	KönyvtárMozi	Filmvetítés gyermekeknek és felnőtteknek.	Havonta egy alkalom
	Országos könyvtári programok (Internet Fiesta, Országos Könyvtári Napok)	Lakosság bevonása az országos könyvtári programokba.	Évente két alkalom

	Szüreti ünnep	A szüreti hagyományok ápolása, közösségépítés.	szeptember utolsó szombatja
	Idősek Napja	A község 65 éven felüli lakóinak köszöntése.	október 1.
	Adventi hétvégék	Közös gyertyagyújtás kiegészítő programokkal.	adventi hétvégék
	Táncház	A magyar néptánc népszerűsítése, hagyományőrző kulturális műsor.	utolsó adventi hétvége
	Szolgáltatások biztosítása: falugazdász, Kormányhivatal és Családsegítő Szolgálat	Helybeli ügyintézés biztosítása a lakosság részére.	Folyamatos
A közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése	Nyugdíjasklub	A 60 év feletti korosztály számára szervezett szabadidős programok.	Havonta egy alkalom
	Népdalkör	Népdalkör csoportos foglalkozása, zenei anyagok gyűjtése, felkészülés rendezvényekre.	Hetente egy alkalom
	K.A.M.I. Néptánc próba	Hagyományápolás, mozgáskultúra fejlesztése.	Heti két alkalom tanítási időben
	Kártyaklub	Szórakozás, közösségépítés.	Havi egy alkalom
	Falunap	Közösségépítés, családok összefogása.	kétévente június
	Jóga	Egészségmegőrzés	Heti egy alkalom
Az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása	Digitális Jólét Program	Informatikai eszközökhöz való hozzáférés a lakosság számára, digitális kompetenciafejlesztés	Folyamatos
A hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása	Helyi Értéktár Bizottság	Helyi szellemi, kulturális örökség ápolásának biztosítása.	Egész évben folyamatosan
	Kiállítás(ok)	A települési értéktárba felvett helyi érték(ek) bemutatásának biztosítása.	augusztus 20.

Az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása	Citeraszakkör	A citerazene népszerűsítése	Heti egy alkalom, iskolai szünetek kivételével
	Szenior örömtánc	A zene lélekemelő hatása ötvöződik a mozgás örömével.	Heti egy alkalom
Kulturális alapú gazdaságfejlesztés	Terem bérbeadás	Igényeket kielégítő szolgáltatás.	Alkalmi rendszerességgel.

A település kulturális örökségére alapozó gazdaságfejlesztési ötletek, javaslatok

Új helyi kezdeményezés (a tervezést támogató eszmecserén vetődött fel) a Gátér Ínyes Mestere rendezvényt rendszeres közösségi aktivitással kiegészítő süteményes FB-csoport létrehozása, receptekkel, konyhatechnológiai útmutatással, tapasztalat-megosztással.

Külön érdemes foglalkozni a közösségben jelenleg nem elérhető kapacitások bevonásával külső forrásból, azaz olyan partnerségek létrehozásával, amelyek révén a jelenleg még hiányzó kapacitások biztosíthatók a projekttervezéshez és megvalósításhoz. Fontos hangsúlyozni, hogy ez a javaslat kizárólag azért működhet, mert Gátéron megvan a sikeres partnerséghez nélkülözhetetlen kezdeményező helyi motiváció, amit a kerekasztal beszélgetés során a résztvevők kifejezésre juttattak.

Az előkészítő műhelymunka keretében elhangzott ötletek közül a résztvevők támogatásával javasoljuk a kapcsolatfelvételt a Kiskunsági Nemzeti Park vezetőségével.

- Nagy nyitottságot és lelkesedést mutattak a résztvevők arra a kezdeményezésre, hogy a helyi lakosság megismerhesse a település környezeti, természeti értékeit. Különösen azért érdekli ez a lakosokat, mert a helyi értéktárba kerülés miatt több figyelmet kap a Fehér-tó, ez felkeltette az igényt több ismeretre, személyes tapasztalásra; megkockáztatható, hogy ez még az új betelepülők egy része számára is lehet érdekes, egy lehetőség a kötődésre a településhez.

- Érdemes lehet a helyi megfigyeléseket, észleléseket (pl. madarak) gyűjteni, feldolgozni, hogy mire a tanösvény elkészül, addigra már megfelelő tartalom álljon össze, amivel bizonyos látogatócsoportokat lehet vonzani az év különböző időszakaiban (pl. természetfotósok, iskolai csoportok).

- Nagyon fontos, hogy sok a motivált kerékpáros Gátéron, tehát megfelel a település a kerékpárosbarát elvárásoknak, hiszen az itt élők is ismerik a kerékpárosok igényeit, úgy lehet Gátérra érkezni, hogy a feltételek és a közeg támogatóak. (Felmerült, hogy akár Ópusztaszerre is el lehet gurulni gyors járművel.)

- A Zöld óvoda címmel büszkélkedő intézmény tapasztalatai szerint az óvodások bevonásával a családokat könnyen el lehet érni; többgenerációs programokban is számítani lehet részvételükre.

A műhelymunka szabadidősport vonatkozása révén a Bács-Kiskun Megye Szabadidősport Szövetséggel való együttműködés vetődött fel:

- Gátér községben elérhető az az infrastruktúra, ami a helyi szabadidősport tevékenységeket szolgálja (szabadtéri sportpálya; a megszűnt iskola sportpályái, az óvoda csoportszobájában folyt már családi jógafoglalkozás). Rendszeresen fociznak is a fiatalok szabadidejükben.

- A fiatalokban erős a településhez való ragaszkodás, és a közös helyi szabadidősport tevékenységek pótolhatják azokat a kötelékeket, amik iskola hiányában egy időszakra esetleg gyengülhetnek. A képviselő-testületben is van fiatal tag, aki az ifjúság motivációit ismeri és kezdeményező is. Ugyanakkor a projektelőkészítés- és szervezés erőforrásigénye meghaladja a jelenleg igénybe vehető kapacitásokat. Mindezek ellenére nagyon elkötelezettek a helyiek megvalósítóként pl. önkéntes munkavégzéssel támogatják a közösségüket.

A szövetséggel kialakítható együttműködés alapján a helyi fiatalok betekintést kaphatnak a sikeres sport rendezvények előkészítésébe és megvalósításába; szerepük ötletgazdaként, a tervező csapat tagjaként erős motivációt adhat a jövőre is, ezáltal a fenntarthatóság is biztosítható.

Jövőkép

Községünk „erőssége" a jó közösségi szellem, az egymásra figyelés, a segítőkészség. Ennek megtartására, továbbfejlesztésére személyes odafigyeléssel és közösségi rendezvényekkel igyekszünk gondot fordítani.

Olyan településen kívánunk élni, ahol minden ember – nemre, korra, etnikai és egyéb hovatartozására tekintet nélkül – egyenlőnek érzi magát, és szeret itt élni.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek részére a személyre szóló odafigyelés és szükséges fejlesztés, foglalkoztatás megvalósítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek életminőségének javítására.

Jelenlegi helyzetünk és adottságaink ismeretében úgy kell megtervezni a jövőnket, olyan jövőképet kell magunk elé állítani, amely

- képes célirányosan megjeleníteni a település adottságait, értékeit és a stratégiai célkitűzéseket nagyarányú társadalmi támogatottsággal elfogadtatni,

- konkrét cselekvési programmá alakítható, bontható, melynek végrehajtásában a település minden közszereplője megtalálja a maga szerepét, lehetőségét, feladatát,

- a képviselő-testület által jóváhagyott településfejlesztési koncepció formájában megfelelő dokumentuma lehet a település alakításának.

Kulturális koncepció gondozásának felelősei

Gátér Község Önkormányzatának Képviselő- testülete